თაობათა გრადაცია

მედიკო ანთია ტექნიკის დოქტორი, ცხუმ-აფხაზეთის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი
E-mail: medeaantia1@gmail.com

წარმოადგინა ცხუმ-აფხაზეთის მეცნიერებათა აკადემიის პედაგოგიკისა და მეთოდიკის ინსტიტუტმა

აბსტრაქტი. დიდი ხანია „მამათა და შვილთა“ პრობლემა არსებობს მსოფლიოში და, შესაბამისად, თაობათა ურთიერთობის საკითხის აღძვრა საზოგადოებაში რეგულარულად დგება. მსოფლიოში თაობათა შორის მზარდი განხეთქილება უფრო და უფრო თვალსაჩინო ხდება. თაობა ეს არის ადამიანთა ჯგუფი, რომელსაც დროის ერთ მონაკვეთში და ერთნაირ გარემოპირობებში მოუწიათ თანაარსებობა[1]. არსებითად იცვლება ის გარემო, რომელშიც იზრდებიან და ყალიბდებიან სხვადასხვა თაობის წარმომადგენლები, რაც მნიშვნელოვან ზეგავლენას ახდენს მათ განწყობაზე: იცვლება აზროვნება, ცხოვრების წესი, ადამიანთა დამოკიდებულება შრომასა და დასვენების მიმართ, თითოეულ მათგანს თავისი მისია და დანიშნულება აქვს. ამ ყველაფრის მთავარი მიზეზია ის, რომ დროთა განმავლობაში იცვლება დამოკიდებულება ღირებულებებისადმი, კერძოდ, ოჯახის, კარიერის, წარმატების, მატერიალური კეთილდღეობის, თავისუფლების მიმართ. გარკვეული ასაკის ადამიანთა ჯგუფი იზიარებს რწმენის, ურთიერთობის, ღირებულებებისა და ქცევის მოდელებს, რამდენადაც ისინი გაიზარდნენ ერთსა და იმავე ისტორიულ პირობებში და მათ აერთიანებს გარკვეული ფუნდამენტური თავისებურებები. თაობებში ღირებულებათა ჩამოყალიბებას განაპირობებს ქვეყანაში და მსოფლიოში მიმდინარე გიგანტური და მნიშვნელოვანი მოვლენები,

[1] Strauss & Howe 1997, pp. 58p62. http://spsu.ru/news/4525-teoriya-pokolenij-x-y-z-i-a-al-fa-kto-est-kto.

მედიასაშუალებების ზეგავლენა, საზოგადოებაში მიღებული აღზრდის სისტემები, ომები და ა.შ[2].

საკვანძო სიტყვები: *თაობები, თაობა იქსი, თაობა იგრეკი, თაობა ზეტი, თაობა ალფა.*

არსებობს თაობების შესახებ ავტორების განსხვავებული თეორიები და მოსაზრებები. ჩვენ განვიხილავთ ამერიკელი მკვლევარების, უილიამ შტრაუსისა და ჰეილა ხოუვას კონცეფციებს, ასევე პოპულარულ წიგნებს, „თაობებს“ და „თეორიებს თაობათა შესახებ“, რომლებიც იკვლევენ აშშ–ს ისტორიას ოთხი თაობის მაგალითზე, დაწყებული 1584 წლიდან, თუმცა, იკვეთება განსაკუთრებილი ინტერესი ბოლო ასწლეულის მიმართ.

ამერიკელი კონსულტანტები, უილიამ შტრაუსი და ჰეილა ხოუვა 1990–იან წლებში პოპულარიზაციას უწევდნენ იდეას იმის შესახებ, რომ თითოეულ თაობას საერთო ღირებულებები გააჩნია, რომლებიც შეძენილია პირველი 12 წლის განმავლობაში და რომლებსაც ადამიანი მიჰყვება მთელი ცხოვრების განამავლობაში. ასეთი მიდგომა იძლევა საშუალებას, წინასწარ განისაზღვროს ხალხის ამ ჯგუფის შემდგომი ქცევები შრომის და მომხმარებლობის ჭრილში. ტერმინი „თაობა“ განისაზღვრება როგორც ადამიანთა ერთობლიობა, დაბადებული 20 წლის პერიოდში. ამასთანავე, ამ ასაკის წარმომადგენლები აწყდებიან ერთსა და იმავე ძირითად ისტორიულ მოვლენებსა და სოციალურ ტენდენციებს, ე.ი. ისინი განიცდიან ერთნაირ ცვლილებებს, იზიარებენ საერთო შეხედულებებს და ქცევის მოდელებს (არქიტიპებს) და უჩნდებათ ამ თაობასთან კუთვნილების გრძნობა. მართალია, თაობებს შორის არ არსებობს ზუსტი საზღვრები და მსგავსი დაყოფის თეორიები დიდ კრიტიკას განიცდის, თუმცა მათი აღიარება და გამოყენება ხდება ისეთ სფეროებში, როგორიცაა დემოგრაფია, სოციოლოგია და მარკეტინგი.

[2] Hoover, Eric (11 October 2009). «The Millennial Muddle: How stereotyping students became a thriving industry and a bundle of contradictions». The Chronicle of Higher Education (The Chronicle of Higher Education, Inc.) Retrieved 11 January 2011.

თეორიის წარმოშობის ერთ–ერთ ფაქტორს მთელ მსოფლიოში ეკონომიკური რყევები წარმოადგენს: ეკონომიკური ზრდა, ინფლაცია, სტაბილურობა, ხელახალი დეფოლტი და ა.შ. ყოველი მომდევნო მოვლენის შემდეგ იცვლება ადამიანთა უმეტესობის ჩვეული კომფორტის ხარისხის დონე. თითოეული ცვლილება განსაზღვრულ ქრონოლოგიურ ინტერვალებში გავლენას ახდენს ახალგაზრდების შეხედულებებზე ნორმებსა და ცხოვრებაზე.

შტრაუსმა და ხოუვამ „თაობებზე“ მუშაობისას აღმოაჩინეს, რომ ახალი თაობების განვითარებაში არსებობს უშუალოდ კონკრეტულ თაობასთან კავშირში მყოფი მოდელი, რომელზეც გავლენას ახდენს ისტორიული მოვლენები. ავტორებმა ამ მოდელს გადარქმნა (ან პერიოდი) უწოდეს. „თაობებში“ მათ აღმოაჩინეს ოთხსაფეხურიანი სოციალური ციკლი, რომლის თითოეული პერიოდი გრძელდება 20–22 წელი. ოთხი პერიოდი წარმოადგენს სრულ ციკლს, რომელიც გრძელდება 80–90 წელი. იმის გათვალისწინებით, რომ საშუალოდ, სიცოცხლის ხანგძლივობა 80 წელს შეადგენს, ეს 4 პერიოდი მოიცავს ბავშვობას, ახალგაზრდობას, საშუალო ასაკსა და მოხუცებულობას. შესაბამისად, თითოეული თაობა 4–ჯერად გარაქმნას განიცდის: აღმავლობა, გამოფხიზლება, დაცემა და კრიზი.

აღმავლობა ეს არის პოსტ–კრიზისული პერიოდი, როდესაც სახელმწიფო ინსტიტუტები ძლიერია, ხოლო ინდივიდულიზმი სუსტი. ამ დროს საზოგადოება დარწმუნებულია იმაში, რისი მიღწევაც სურს ერთიანობით, თუმცა ის ხალხი, ვინც არაა ამ მოძრაობაში ჩართული ხშირად წნეხის ქვეშ ექცევიან და იძულებულნი ხდებიან იმ წესებს დაემორჩილონ, რაც სხვებისათვის საერთო და სავალდებულოა[3].

გამოღვიძება ეს ის პერიოდია, როდესაც ხალხი პირადი და სულიერი ავტონომიის „დაცვის“ მიზნით თავს ესხმის სახელმწიფო ინსტიტუტებს. ამის მიზეზი ისაა, რომ როგორც კი საზოგადოება აღწევს განვითარების პიკს, მას ბეზრდება დისციპლინა და სურს დაიბრუნოს თავისუფლება და ინდივიდუალიზმი. ახალგაზრდა აქტივისტები გამოღვიძების პერიოდს აღიქვამენ კულტურისა და სულიერების დაცემის ხანად[4].

[3] Strauss & Howe 1997, p. 101.
[4] იქვე 102.

დაცემის პერიოდი დიდად განსხვავდება გამოღვიძების პერიოდისგან და ეწინააღმდეგება მის ღირებულებებს. ინსტიტუტი ამ დროს სუსტია და ნდობის ხარისხი დაბალია, სამაგიეროდ, ჰყვავის ინდივიდუალიზმი. დაცემას მოჰყვება კრიზისი, რაც იქცევა იმის მიზეზად, რომ საზოგადოებას უჩნდება გაერთიანებისა და აღმშენებლობის სურვილი[5]. ავტორები აღნიშნავენ, რომ საბოლოო დაცემა ემთხვეოდა აშშ-ს ეკონომიურ ბუმს, რომელსაც ადგილი ჰქონდა 1980–2000 წლებში.

კრიზისი ეს ის პერიოდია, როცა ინსტიტუციონალური სტრუქტურები ჩამოშლილი და კვლავ აღდგენილია ნაციის გადასარჩენად. სამოქალაქო ხელისუფლება აცნობიერებს შექმნილ პრობლემას, იცვლება კულტურის მიმართულება და იწყებს საზოგადოებაზე ზრუნვას, რის შედეგადაც მოსახლეობა საკუთარი თავის აღქმას იწყებს უფრო დიდი და გაერთიანებული გუნდის წევრებად[6]. აშშ-ში უკანასკნელი კრიზისი დაიწყო საბირჟო კრახით 1929 წელს და დასრულდა მეორე მსოფლიო ომთან ერთად.

შემოთავაზებული იქნა ხალხის გაერთიანების, ანუ თაობის, რომლებიც იბადებოდნენ 20 წლიანი ინტერვალით, შემდეგი სახით დაჯგუფება.

ბები-ბუმერი - თაობა **X (იქს)** - თაობა **Y (იგრეკ)** - თაობა **Z (ზეტ)** თაობა ითვლება დომინანტურ ან რეცესიულად იმ გარდაქმნის მიხედვით, რომელიც მან ახალგაზრდობაში განიცადა. ეს ის შემთხვევაა, როდესაც ახალგაზრდა თაობა სრულწლოვანებას აღწევს და განსაზღვრავს საკუთარ კოლექტიურ პორტრეტს, ხოლო ზრდასრული თაობა, მისგან განსხვავებით, თავის პიკს აღწევს.

დომინანტი თაობა გამოირჩევა დამოუკიდებული ქცევით და მთავარი როლით ეპოქის ფორმირებაში.

- დომინანტური თაობა: წინასწარმეტყველი აღმავლობის ხანაში, ხოლო გმირი ეპოქის დაცემისას.

რეცესიული თაობა გამოირჩევა დამოკიდებული როლით ეპოქის ფორმირებში.

[5] Strauss & Howe, 2000, 23-24.
[6] <https://greatuse.ru/pokoleniya-xyz./> [12.02.2022].

- რეცესსული თაობა: მოხეტიალე გამოღვიძების პერიოდში, ხოლო ხელოვანი კრიზისის დროს.

მკვლევარებმა ადამიანები დაჰყვეს კატეგორიეებად ასაკისა და იმ პერიოდის მიხედვით, რომელშიც ისინი დაიბადნენ და გამოჰყვეს შემდეგი თაობები (მოვიყვანთ რამდენიმე ვარიანტს).

შტრაუსისა და ხოუვას თეორიების მიხედვით აშშ ისტორია პასუხობს შემდეგ ციკლს:

- **ტრადიციონალისტები**: 1945 და უფრო ადრე;
- აღორძინება: **ბები–ბუმერი** (1945–1963 წლებში დაბადებულები) – Pax Amerikana--ეკონომიური სტაბულურობის პერიოდი;
- გამოღვიძება: **თაობა X** (1964–1984 წლებში დაბადებულები) – განწყობების ცვლილება საზოგადოებაში;
- დაცემა: **თაობა Y** (1985–2004 წლებში დაბადებულები) კულტურული დაპირისპირები, პოსტმოდერნიზმის აყვავება;
- კრიზისი: **თაობა – Z** (2005–დან დღემდე) – მსოფლიო–ეკნომიური კრიზისი 2008 წელი, კლიმატური ცვლილებები. ტერორიზმის პრობლემები, Sars-cov-2- Covid-19[7].

სხვა ვარიანტი:

- **დიდი** (<<გმირი>>) (ადამიანები 1900–1923 წლებში დაბადებულები)
- **დუმარენნი**მ (<<მხატვრები>>) – (ადამიანები 1923–1943 წლებში დაბადებულები)
- **ბები–ბუმერი** (<<მოხატიალე>>) – 1943–1963წწ.
- **თაობები X** (<<წინასწარმეტყველი>>) – 1963–1984 წწ.
- **თაობა Y** (გმირი) – 1984– 2000 წწ.
- **თაობა Z** (ზუმერი) – 2000–2025წწ[8].

[7] <https://greatuse.ru/pokoleniya-xyz./> [12.02.2022].

[8] Hoover, Eric (11 October 2009). «The Millennial Muddle: How stereotyping students became a thriving industry and a bundle of contradictions». // The Chronicle of Higher Education (англ.)русск.. Retrieved 11 January 2011, *Молодежь новой России: образ жизни и ценностные приоритеты* // Москва-2007**.(12)** *Институт социологии РАН*, ალფა თაობა - ბავშვები დაბადებული2001წლის მერე/Поколение Альфа – дети, появившиеся на свет после 2010 года.

- **თაობა ALFA**– ბავშვები 2010-დან[9].

დიდი თაობა, 1901–1924 წლებში დაბადებულები, მათი თავდაჯერებულობა, ოპტიმიზმი, სწრაფვა ერთობისკენ გახდა ამ ეპოქის სულისკვეთება[10].

მდუმარე თაობა – სახელწოდებდანაც ადვილი მისახვედრია, რომ ისინი განსხვავდებიან თავიანთი წინაპრებისაგან იმით , რომ თავს არიდებენ სხვადასხვა თემებზე ზედმეტად საუბარს, განსაკუთრებით პოლიტიკასა და ეკონომოკაზე, იმაზე, რაც დაკავშირებულია არაერთ მწარე გამოცდილებასთან. პატივს სცემენ კანონს, სხვათა შეხედულებებს; ოჯახი მათთვის უმთავრესია, ახლო წრეში აზიარებენ თავიანთ აზრებს, ენდობიან მედიცინას. გონივრულად ანაწილებენ ბიუჯეტს, თადარიგს იჭერენ ე.წ. „შავი დღისთვის."

ბები–ბუმერ: – ომის შემდგომი პერიოდი გამოირჩეოდა მოსახლეობის დემოგრაფიული ზრდით, რომელსაც ხალხური ენით „ბები–ბუმი"–ს სახელწოდებით გამოხატავდნენ. რუსეთში 1943–1963 წლებში დაბადებულებს „ცივი ომის თაობას" უწოდებენ. წინა თაობისგან განსხვავებით, ამ თაობის წარმომადგენლებს ძალიან უყვართ ადგილობრივი თუ მსოფლიო პრობლემების განხილვა, სჯერათ ბედნიერი მომავლის. ამ იმედებს ამყარებენ კომუნისტურ საფუძვლებზე, შესაბამისად მზად არიან სულმოუთქმელად იშრომონ ქვეყნის საკეთილდღეოდ. ამ დროისთვის „ბები–ბუმერების უმრავლესობა პენსიაზეა გასული, მაგრამ არიან ჯერ კიდევ სასარგებლო შრომაში აქტიურად ჩართულებიც. ისინი ამტანიანები არიან, კარგად ასრულებენ თავიანთ სამუშაოს. დიდი ნაწილი კონსერვატიულად განწყობილი არიან. ისინი გამოირჩევიან პატრიოტიზმის ძლიერი გრძნობით. საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ ახალი რეფორმების მიხედვით, ისინი გადაიყვანეს ცხოვრების ახალ ყაიდაზე, განსხვავებულ წესებსა და ტრადიციებზე. ამ და სხვა მიზეზების გამო „ბები–ბუმერები" მიაკუთვნეს დაკარგულ თაობას." თუმცა C itipost Mail: 91%-ის მონაცემებით ბუმერემს სოციალურ სეტში აქვთ მინიმუმ თითო ანგარიში. ბები–ბუმერები მწვავედ განიცდიან გლობალურ ცვლილებებს, არ ენდობიან „გაჟეტებს." კეთილგანწყობას

[9] Strauss & Howe 1997, pp. 58p62. <http://spsu.ru/news/4525-teoriya-pokolenij-x-y-z-i-a-al-fa-kto-est-kto> [12.02.2022].

[10]Strauss & Howe 1997, pp. 254-260.

ავლენენ იგრეკებისა და ზეტების მიმართ[11]. ბები–ბურები“ (1943–1961), რომელთათვის დამახასიათებელია ტრადიციული ღირებულებების, კულტურული ცვლილებების, ზომიერი კონსერვატიზმის, ოპტიმიზმის, გუნდური სულისკვეთების, ჯანსაღი ამბიციების, ყაირათიანობის გაცნობიერება.

თაობა X (იკსი): შტრაუსისა და ხოუვას თაობების თეორიის თანახმად, თაობა X–ს წარმომადგენლები მიეკუთვნებიან 1961–1981 წლებში დაბადებულების თაობა. თაობა X-ის მშობლები დიდი სამამულო ომგამოვლილები ან დასასრულს მოვლენილები არიან. ომის შემდგომი პერიოდის ადამიანთა უმეტესობა წარმოადგენდა მუშათა კლასს. ისინი უმეტეს დროს სამუშაოს უთმობდნენ და ოჯახისთვის მცირე დრო რჩებოდათ. ზოგჯერ X–ბს „მოხეტიალე“ თაობას“ უწოდებდნენ. ისინი დაიბადნენ სოციალური იდეებისა და სულიერობის ძებნის პერიოდში. „მოხეტიალე“ იზრდებიან როგორც დაუცველი ბავშვები. სრულწლოვანებას აღწევენ როგორც გაუცხოებული ახალგაზრდების სტატუსით. საზოგადოებას ევლინებიან როგორც სრულწლოვანი პრაგმატული ლიდერი და სიბერეს ხვდებიან სასიცოცხლო ძალების დიდი მარაგით[12].

ბები–ბუმერი პენსიაზე გადის და თაობა X კი იკავებს ხელმძღვანელის თანამდებობას. იქს–თაობის პერიოდში თავი იჩინა ისეთმა გრანდიოზულმა მოვლენებმა, როგორიცაა: ცივი ომი, ავღანეთის კონფლიქტი, ე. წ. „პერესტროიკა,“ ბერლინის კედლის ნგრევა. იქს–თაობა დაიბადა საბჭოთა კავშირში მისი რღვევის გარიჟრაჟზე. მიაღწიეს რა სრულ ასაკს–20–25–ს, მათ თვალწინ დაიწყო სსრკ–ს ნგრევის შეუქცევადი პროცესი, რასაც მოჰყვა საბჭოური იდეების მსხვრევა. ამიტომ არცაა გასაკვირი, თუ იქს – თაობა არ ავლენს დიდ ინტერესს პოლიტიკისადმი. იქსებს აქვთ არაორდინალური დამოკიდებულება და მიდგომა სხვადასხვა

[11]<https://prostudio.ru/journal/generation-x-y-z/> [12.02.2022].

Анипкин М. "Поколение лишних людей": антропологический портрет последнего советского поколения. (рус.) // Неприкосновенный запас : научный журнал. — 2018. — № 117. — С. 290—308. — ISSN1815-7912

[12] <https://trends.rbc.ru/trends/futurology/5dfcabbf9a7947a532b7f9a5> [12.02.2022].

საკითხებისა და მათი გადაწყვეტისადმი. ისინი ყოველთვის ცდილობენ იყვნენ მსოფლიოში მიმდინარე მოვლენების კურსში. ისინი ძალიან ელასტიურები არიან ცვლილებების მიმართ. მუდამ ინარჩუნებენ სულიერ სიმტკიცეს და ავლენენ რთულ პრობლემებთან გამკლავების უნარ–ჩვევებს. ასავე გამოირჩევიან ლიდერის (ორგანიზატორის) ნიჭით. მათ იციან როგორ მოაწყონ თავისი სამუშაო ადგილი და სირვცე, სწორად ირჩევენ შემსრულებლებს, რომლებსაც შესწევთ უნარი დროულად შეასრულონ მიზნის მისაღწევი ამოცანები. იქს–ები საკმაოდ ამბიციურები და მუყაითი მშრომელები არიან. სწორედ მათგან მომდინარეობს ტერმინი <<ტრუდოგოლიზმ>>, რაც ნიშნავს შრომისმოყვარეობას. ისინი ხელმძღვანელობენ პრინციპით: „ცხოვრება მუდმივი ბრძოლაა.“ ამიტომ მათაგან არ უნა მოველოდეთ მოჭარბებულ ჰუმანიზმს.

იქს–თაობა მტკივნეულად განიცდის საქმეში წარუმატებლობას, რამაც შეიძლება გამოიწვიოს ნერვოზი, მორალური გამოფიტვა, დეპრსია, დამწუხრება. ისინი, როგორც წესი, აქტიურად მიილტვიან კარიერული სიმაღლეებისკენ. იქს–თაობის 41% მეწარმრმეებად თვლიან თავს და რიგითი თანამშრომლის პოზიციიდან ხდებიან ბიზნესის მფლობელი. მიისწრაფიან უკეთესი ცხოვრებისაკენ, სტაბილურობისაკენ. მუშაობენ მიღებული განათლების პროფილით, აფასებენ კლასიკურ განთლებას. ისინი ძალღონეს არ იშურებენ, ცდილობენ კეთილსინდისიერი შრომით სარგებლობა მოუტანონ საზოგადოებას. მხარს უჭერენ იმ კომპანიებსაც, რომელებსაც ასეთივე მიზანი ამოძრავებთ. ასეთი კატეგორიის ადამიანები ხასიათდებიან ცოდნისა და გამოცდილების მაღალი არსენალით, რთული ამოცანების შესრულების უნარით. ასევე სხვა უამრავი დადებითი თვისებებით. ისინი ცდილობენ ყველაფერი მისცენ თავიანთ შვილებს, რაც მათ არ ჰქონდათ: მშობლების ყურადღება და ზრუნვა, მატერიალური დახმარება, განათლების მიღება[13].

იქს– თაობისთვის მთავარი პრიორიტეტებია: სწავლა, შრომა და ოჯახი. მათთვის განსაკუთრებით მნიშვნელვანია შრომასა და პირად ცხოვრებას შორის

13<https://hurma.work/ru/blog/teoriya-pokolenij-ot-x-do-z-chto-nuzhno-znat-chtoby-rabotat-vmeste/> [12.02.2022].
<https://www.adme.ru/svoboda-psihologiya/chto-takoe-teoriya-pokolenij-i-k-kakomu-iz-pokolenij-otnosites-vy-1694865/> [12.02.2022].

ბალანსის დაცვა, რადგან ისინი თვლიან, რომ დრო უფრო ღირებულია, ვიდრე ფული. ისწრაფიან განვითარებისკენ როგორც შრომით, ასევე პირად ცხოვრებაში. ამ თაობისთვის დამახასიათებელია დაოჯახებული და შვილიანი ქალების დასაქმება შრომის ბაზარზე, განქორწილებათა რიცხვის ზრდა, გენდერული თანასწორობა, მოსახლეობის დაბალი დემოგრაფიული ზრდა. ეს თაობა იყო პირველი, რომელიც მოესწრო ახლი ტექნიკის: ინტერნეტის, მობილური ტელეფონის და კომპიუტერის დანერგვას. ისინი აგეთვე გამოირჩევიან მაღალი შრომისუნარიანობით. ისინი სახელმწიფოსგან არ ელიან დახმარებას, ბოლომდე საკუთარ თავს ეყრდნობიან. უყვართ სიცხადე, ცხოვრებისა და შრომის განსაზღვრული ჩარჩოები[14]. თაობა X (1962–1981) აჩვენებს დამოუკიდებლობის, ინდივიდუალიზმის, უნდობლობისა, აპოლიტიკურობისა და სკეპტიციზმის მაღალ ხარისხს მწარე სინამდვილის გამოცდილებიდან გამომდინარე.

X –თაობის ძირითადი ნიშნები:

1. მაღალი ინტელექტუალური უნარები, გლობალური ინფორმაციულობა, ტექნიკური განსწავლულობა, სიცოცხლის ბოლომდე სწავლის უწყვეტობა, ორგანიზატორული უნარი, მუდმივი მზაობა სიახლის მისაღებად, პროექტის ნულიდან დასკოლა დამთავრებულმაწყება და ბოლო შედეგამდე მიყვანა.
2. პრაგმატულობა და მხოლოდ საკუთარ ძალებზე დაყრდნობა, ავტონომიურობა; ინფორმაციის შენახვა; კრიტიკული სიტუაციიდან თავის დაღწევა.
3. სახელმწიფოს მიმართ უკმაყოფილება, ხელისუფლებისადმი უნდობლობა და პოლიტიკური ინდიფერენტულობა15.

თაობა –Y (იგრეკი)

ავტორებმა უილიამ შტრაუსმა და ნილ ხოუმ 1987 წელს შემოიღეს ტერმინი „თაობა–Y, როცა 1982 წელს დაბადებული ბავშვები საბავშვო ბაღებს მიაბარეს და მათ პირველებმა ახალი საუკუნის–2000 წლის დამდეგს, უკვე სკოლა

---

[14] [14] <https://womo.ua/generations-x-y-z/: https://daily.afisha.ru/pokolenie/5472-x-y-z-kak-svyazany-teoriya-pokoleniy-i-istoriya-sovremennoy-kultury/> [12.02.2022].

15<https://externat.foxford.ru/polezno-znat/osnovy-teorii-pokolenij-xyz> [12.02.2022].

დამთავრებულმა ახალგაზდებმა დააგემოვნეს ანუ პირველებმა მოახდინეს მასობრივი საინფორმაციო საშუალებების იდენტიფიცირება[16].

თაობის მახასიათებლები განსხვავდება ქვეყნიდან ქვეყანაში, პოლიტიკური, ეკონომიკური, სოციალური და სხვა პირობების მიხედვით. შეერთებულ შტატებში Y თაობა განისაზღვრება, როგორც 1981-დან 1996 წლამდე დაბადებულები. რუსეთში ამ თაობას მიაკუთვნებენ 1985–2002 წლებს დაბადებულებს. ახალ სოციალურ–პოლიტიკურ პირობებში, გორბაჩოვის ე. წ. „პერესტროიკით“ დამხობილ საბჭოთა კავშირში დაბადებულებს. სხვათა შორის, სოციოლოგებს არა აქვთ მკაფიო ციფრი, საიდანაც უნდა დაიწყოს ამ თაობის საწყისის ათვლა.

თაობა Y აგრეთვე ცნობილია სხვადასხავა სახელებით: „ნექსტ“ „სოციალურ ქსელების“ თაობა, „მილენიალები.“ მილენიალი – ეს არის დემოგრაფიული კოჰორტა თაობა X–ის მომდევნო და თაობა–Z–ის წინა თაობა. თაობა, რომელთა სრულწლოვანება დაემთხვა მე–3 ათასწლეულის დასწყისს (1990– 2000 წლები). იგრეკთა უმრავლესობა „ბები–ბუმერები“–ს და თაობა– X–ს შვილები და იგრეკი ალფა თაობის მშობლები არიან. იგრეკებმა პირველებმა გაიცნეს ინტერნეტი, მობილური მოწყობილებები და სოციალური ქსელები და მათი აქტიური გამოყენება დაიწყეს, ამიტომ მათ ზოგჯერ ციფრულ აბორიგენებსაც უწოდებენ. ამ თაობაზე უდიდესი გავლენა მოახდინა დიდმა რეცესიამ და COVID-19 ის პანდემიამ, რადგამ ამ პრობლემამ ახალგაზრდებში გამოიწვია უმუშევრობის ისტორიულად მაღალი მაჩვენებელი.

მილენალები დიდი ოპტიმისტები აღმოჩნდნენ. თაობა–Y არა აქვს რაიმე გამოხატული ტენდენცია ისეთ სფეროებში, როგორიცაა: რელიგია, პოლტიკა, ხელოვნება და ა. შ. სამაგიეროდ მკაფიოდაა გამოხატული ტენდენცია „ნუ იქნები სხვებივით“ ამასთანავე იყავი “ ბრბოსგან მკვეთრად გამოყოფილი“, ისინი მიდრეკილნი არიან უფრო მეტად გააჭიანურონ სრულწლოვანების პერიოდში გადასვლა, ვიდრე ამას მათი თანატოლები აკეთებდნენ წინა თაობებში, ასევე ცდილობენ მეტ ხანს დარჩნენ მშობლების სახლში. სოციოლოგმა კეტლინ

[16] История будущего Америки, 1584–2069 (1991) и Millennials Rising: The Next Great Generation (2000).

შაპუტისმა ამ მოვლენას „გადახუნძლული ბუდის სინდრომი“ უწოდ[17]. მეცნიერები თვლიან, რომ ახლა მოზარდობის ასაკი 24 წლამდე გრძელდება (ადრე 18 წლით შემოიფარგლებოდა)[18]. „იგრეკების“ მკვეთრი განმასხვავებელი ნიშანი ის არის, რომ არ ჩქარობენ დამოუკიდებელი ცხოვრების დაწყებას, დაოჯახებას, საკუთარი სახლის შეძენას, სამუშაოს დაწყებას[19]. იგრეკი არის პირველი თაობა, რომელსაც არ ჰყავს გმირები, მაგრამ ყავს კუმირები. მასზე გავლენა იქონია ქსელური კომუნიკაციების ტექნოლოგიების განვითარებამ, როგორიცაა ელექტრონული ფოსტა, მოკლე შეტყობინებების სამსახური, მყისიერი შეტყობინებების საშუალებები და სხვა ახალი მედია რესურსები, მაგალითად ვიდეოხოსტინგი youtube და სოციალური ქსელები (Livejournal, MySpace, Facebook, Twitter და ა.შ.). კომუნიკაციების ფსიქოლოგიის ერთერთი უმნიშვნელოვანესი განმასხვავებელი თავისებურება კომუნიკაციური საშუალებების გამოყენების მრავალ-ფუნქციურობაა: მათ ერთდროულად შეუძლიათ ეკონტაქტონ რამდენიმე ადამიანს, იკითხონ საიტი სხვა თემაზე, თვალყური ადევნონ განახლებებს ტვიტერსა და ბლოგებში. ისინი ათჯერ ნაკლებად იყენებენ ტელევიზიას და რადიოს[20]. ამ თაობისთვის დამახასიათებელია სწრაფვა თვითგამოხატვისკენ (ეს განსაკუთრებით შეინიშნება ჩინელ ახალგაზრდობაში), თვითდამკვიდრებისკენ. ინტერნეტში , MMORPG ჟანრის ქსელურ ინტერაქტიურ თამაშებსა და World of Warcraft ან Second Life ტიპის ვირტუალურ სამყაროებში წვდომის წყალობით ბევრმა იგრეკმა მოიპოვა აღიარება ონლაინ–თანამეგობრობების ორგანიზებით, ინტერნეტ–მემების გაშვებით ან ფლეშ–მობების შეგროვებით. სხვებმა, სოციალური განხრით უფრო მორიდებულმა ადამიანებმა, საკუთარი თავი იპოვეს ანონიმურ ონლაინ–

[17] [17] Shaputis Kathleen. The Crowded Nest Syndrome: Surviving the Return of Adult Children. Clutter Fairy Publishing, 2004.

[18] <https://bujet.ru/article/406258.php> [12.02.2022].

[19] Brittani Lusk — DAILY HERALD (2007-12-05). «Lusk, Brittani. „Study Finds Kids Take Longer to Reach Adulthood.“ Provo Daily Herald 5 December 2007».

[20] Francesc Pedró. The New Millenium Learners: Challenging our Views on ICT and Learning. OECD-CERI May 2006

<http://www.oecd.org/dataoecd/1/1/38358359.pdf> [12.02.2022].

ურთიერთობებში, რაც საშუალებას აძლევს მათ, უფრო გაიხსნან[21]. ამ თაობას ახასიათებს წვდომა ნებისმიერ ინფორმაციასთან, მუსიკასთან, ფილმებთან, რასაც არ შეეძლო გავლენა არ მოეხდინა ტელეარხების, ხმისჩამწერი სტუდიების, ბიზნესსა და გართობის ინდუსტრიაზე. მთლიანობაში იგრეკებიდან 95%-ს აქვს პერსონალური კომპიუტერი და მობილური ტელეფონი, აქედან 15%-ზე მეტი მუდმივად ონლაინ ქსელშია, 30% ბლოგერია და 50%-ზე მეტი ერთმანეთს უგზავნიან მუსიკას და ფილმებს სოციალური ქსელებით.

იგრეკებს ახასიათებთ ტენდენცია, სადაც არ არის მოგებული და წაგებული, „იგებს მეგობრობა“ და თითოეული იღებს „მადლობას ამა თუ იმ ღონისძიებაში მონაწილეობისთვის“. უმუშევრობის მაღალი მაჩვენებლის მიუხედავად, ახალგაზრდა თაობა „იგრეკი“ ზუსტად ასევე წარმოაჩენს თავს კორპორატიულ კულტურაშიც[22]. „იგრეკები“ ძალზე ცნობისმოყვარეები არიან, ამიტომ ხალისით უთავსებენ სწავლას სპორტულ ვარჯიშებს (უპირატესობას ანიჭებენ ექსტრემალურ სახეობებს), მუსიკას და სხვა გატაცებებს. მაგრამ თუ რამე არ მოსწონთ ან შედეგების მისაღწევად მეტისმეტი ჯაფა ადგებათ, ისინი მაშინვე წყვეტენ ასეთ საქმიანობას. ისინი დიდად აფასებენ ფსიქოლოგიურ კომფორტს, მათ შორის, სამსახურში. მათთვის პრესტიჟული სამუშაო და მაღალი თანამდებობა თვითმიზანი არ არის. მათ არ აინტერესებთ მატერიალური ღირებულებები, გავლენა და ძალაუფლება, ისინი არ მოითმენენ ადმინისტრაციულ დიქტატს სამუშაოზე. „თაობა y” (1982–1995) („მილენიალები“) დიდად აფასებს თავისუფლებას, გატაცებულია ახალი შთაბეჭდილებებით და თვითგანვითარებით, გვიან აღწევს ზრდასრულობას, მეტხანს ცხოვრობს მშობლებთან, არ მიიჩნევს კერძო საკუთრებას მნიშვნელოვან ღირებულებად.

„იგრეკები“ უპირატესობას ანიჭებენ:

- თანასწორ კონკურენციას;
- ლიდერობას და არა ხელმძღვანელობას;

[21]<https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5_Y> [12.02.2022].

[22] Travis, Alan (2009-08-12). «Youth unemployment figures raise spectre of Thatcher’s Britain». The Guardian (London). Retrieved 2010-05-03

- პარტნიორობას და არა დაქვემდებარებას;
- ინფორმაციის გაცვლა–გამოცვლას და არა მის დაცვას;
- გადაწყვეტილებების მიღებას განხილვების და ექსპერტთა შეფასებების საფუძველზე და არა ზემოდან მოსული მითითებების ბრმა შესრულებას[23].

ბევრ დამსაქმებელს აფიქრებს ის, რომ ახალგაზრდობას მეტისმეტად დიდი მოლოდინები აქვს თავისი დასაქმებისგან, მათ ურჩევნიათ სამუშაოს პირობები თავიანთ ცხოვრებას მოერგონ და არა პირიქით[24]. თუმცა ისინი შრომისუნარიანები არიან, ძალებს არ იშურებენ სამუშაოზე და სურთ მეტი მონაწილეობა მიიღონ გადაწყვეტილებების მიღებაში, უპირატესობას ანიჭებენ მუშაობის მოქნილ გრაფიკს. სამუშაოს ძიება ინტერნეტით ხდება.

30 წლამდე ახალგაზრდები – ეს არის ყველაზე მრავალრიცხოვანი აუდიტორია ახალგაზრდა ბიზნესმენებს, ახალი პროექტების დამფუძნებლებსა თუ მონაწილეებს და იმ ადამიანებს შორის, რომლებიც საკუთარ თავზე მუშაობენ (ფრილანსერები). ამას ხელი შეუწყო შემდეგმა გარემოებებმა:

1) მათ ბავშვობაში საბაზრო ეკონომიკის განვითარებამ. ქვეყნის კანონმდებლობით დაშვებულია ფულის გამომუშავების ნებისმიერი მეთოდი, რომლებიც აკრძალური არ არის. დასკვნა: თაობა Y ახალი დროის პროდუქტია.
2) მათ არ სურთ მუშაობა კოლექტივებსა და კომპანიებში, სადაც ძველი თაობა და მისი რეჟიმია, მათთვის ასეთი პარტნიორობა ფსიქოლოგიურად დისკომფორტულია, რადგან მათ განსხვავებული ღირებულებები, მსოფლმხედველობა და შეხედულებები აქვთ. შედეგად ახალგაზრდა თანამშრომლებს ურჩევნიათ ან თავიანთი თანატოლების კოლექტივში იმუშაონ (ეს კი არის 80% ვაკანტური სამუშაო ადგილების საერთო რაოდენობიდან), ან წამოიწყონ საკუთარი საქმე და დამოუკიდებლად შეარჩიონ დამხმარეები და პარტნიორები[25].

[23] <https://www.affde.com/ru/common-characteristics-of-generation-y-professionals.html> [12.02.2022].

[24] Alsop, Ron (2008-10-21) «The Trophy Kids Go to Work». The Wall Street Journal. Retrieved 2008-10

[25] <https://www.e-xecutive.ru/wiki/index.php/%D0%9F%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5_Y> [13.02.2022].

თაობა Y ის ძირითადი ნიშნები

- იგრეკები არ არიან მიჯაჭვული ერთ სამუშაო ადგილს;
- ისინი არ არიან მიჯაჭვული საკუთარ საქმინობასთანაც კი;
- თაობა Y გახდა „პიონერი“ დისტანციურ მუშაობასა და საქმიანობაში (ფრილანსი): ასეთი სახის საქმიანობა ფრიად სპეციფიკურია უფროსი თაობისთვის;
- თაობა იგრეკი ძალიან ტექნოლოგიურია;
- თაობა იგრეკი ორიენტირებულია შედეგზე, ამბიციურია, არ უშინდება არსებული მდგომარეობის დარღვევას, გუნდური მოთამაშეა, თანმიმდევრული და მრავალფუნქციურია[26].

თაობა Z (ზეტი) ან ზუმერები | (2000 –2015 წწ)

ამ თაობაზე ბევრი რამაა ცნობილი, მაგრამ არაფერია გამოკვეთილი. განსაკუთრებით ცნობილი ზეტი ნობელის ლაურეატია, მალალა იუსუფზაი, დაბადებული 1997 წელს, რომელსაც წინსწრებით მაინც 21–ე საუკუნის პირველ თაობას მიაკუთვნებენ. ტრადიციულად თაობა Z-ის ადამიანებს განიხილავენ როგორც თაობა X ის წარმომადგენელი მშობლების შვილებს, ან ზოგჯერ თაობა Y-საც კი[27]. ეს თაობა გაიზარდა განსხვავებულ ოჯახურ სტრუქტურებში, ეთნიკური ჯგუფების უფრო მრავალფეროვანი შეხამებით და შერეული გენდერული როლებით. ისინი შესანიშნავად ერკვევიან გაჯეტებში, ბევრს ინტერნეტიდან შემოსავალი ჯერ კიდევ სკოლის ასაკიდან აქვს, გამუდმებით „ტელეფონში ან კომპიუტერში ზიან“, უყურებენ მოკლე ვიდეორგოლებს TikTok ში და ოცნებობენ მილიონიანი ბლოგერის პროფესიაზე[28]. მათთვის ინტერნეტი არ შემოიფარგლება სახლის კომპიუტერით და ნებისმიერ მომენტში შეიძლება იყოს ხელმისაწვდომი, ახალი მობილური ტელეფონების, სმარტფონებისა თუ ჯიბის მოწყობილობების წყალობით. თაობა Z არის პირველი თაობა, რომელიც დაიბადა გლობალიზაციისა და პოსტმოდერნიზმის ეპოქაში. თაობა Z-ის მოზარდები სრულიად სხვა სამყაროში ცხოვრობენ თავიანთი წინამორბედებისგან განსხვავებით. მათთვის ციფრული

[26] <https://www.affde.com/ru/common-characteristics-of-generation-y-professionals.html> [13.02.2022].
[27] Listen to the Natives // Marc Prensky.
[28] <https://tass.ru/obschestvo/11492951> [13.02.2022].

სერვისები და ტექნოლოგიები – ეს არის ცხოვრების განუყოფელი ნაწილი. ეს მოზარდები უპირატესობას ანიჭებენ პრესტიჟულ საქმიანობას, ისეთს, სადაც არ მოითხოვება მძიმე შრომა, და რისთვისაც ხშირ შემთხვევაში აუცილებელია მომზადების მაღალი დონე და უმაღლესი განათლება. ამიტომ შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ მათი უმეტესობა მომავალში თავის ცხოვრებას დაუკავშირებს ბიოინჟინერიას, IT–ტექნოლოგიებს, ვირტუალურ რეალობას, 3D–ბეჭდვას, უპილოტო ავტომობილებს და სხვა სფეროებს, რომლებიც დაკავშირებულია რაღაცა ახლის და ამოუცნობის კვლევასთან. უპირობო ლიდერი თაობა Z ში – ეს არის პროფესია პროგრამისტი; ისინი ცდილობენ გაიუმჯობესონ ინფორმაციის აღქმის, დამუშავების და მოლაპარაკებების შემდგომი წაყვანის უნარები. მიმდინარე ტრენდების ცოდნა მათთვის ყველაზე მნიშვნელოვანი ფაქტორია, ხოლო სხვა დანარჩენის გაგება ნებისმიერ მომენტში შეიძლება მსოფლიო ქსელის მეშვეობით. ადრეული ასაკიდანვე ზეტებს უყვართ ცოდნის განახლება და აქვთ უნარი დაიმახსოვრონ და დაამუშაონ დიდი რაოდენობის ინფორმაცია. ძირითად ცნობებს ისინი ინტერნეტიდან ღებულობენ. მათი უმეტესობა თვითნასწავლია და სწავლის სხვადასხვა ინსტრუმენტებს იყენებენ, როგორიცაა ვებინარები, ინსტაგრამის პოსტები და იუთუბის ვიდეორგოლები. Z–ის ბავშვებს ყოველთვის აქვთ ჯიბის ფული და ბავშვობიდან იციან მისი განკარგვა[29]. მათ არ სჭირდებათ კომფორტული პირობები, სტაბილური სამუშაო და ფინანსური პრივილეგიები. ისინი ახლისკენ და უცნობისკენ მიილტვიან. ერთი რამ ნამდვილად ცნობილია, მათ მოტივირება სჭირდებათ.

Z თაობამ ადრეული ასაკიდანვე იცის, რომელი კარიერული გზით სურს სვლა. ბევრი მოზარდი მომავალში თავის თავს ხედავს მეწარმედ, თუმცა მთლიანობაში ფინანსური სფერო ჩამორჩება სხვა სახის საქმიანობას, მაგალითად, სპორტს. არც თუ ისე იშვიათად მოზარდები ირჩევენ იურისპრუდენციას, მარკეტინგს და მასმედიას. Z თაობა („ციფრული აბორიგენები“) მიჯაჭვულია მრავალგვარ მოწყობილობასთან, ენდობა მეგობრების გამოქვეყნებულ ინფორმაციას, ასევე ბლოგერებისა და მოსაზრებათა ლიდერების რეკომენდაციებს. კონცეფცია “Word of Mouth”

[29] Generations X, Y, Z and the Others (англ.). W. J. Schroer.

("ხელიდან ხელში") ამ თაობის წარმომადგენელთა კომუნიკაციის მოდელის განუყოფელი ნაწილი გახდა; ახასიათებთ დაფიქრებულობა, მრავალფუნქციურობის უნარი, სწორხაზოვნება, ეკონომიურობა, ჩაკეტილობა. Z თაობა არის სტარტაპების და კრეატიული მეწარმეობის თაობა. Z არ დაინტერესდება დაგროვებისა და ძვირადღირებული ნივთების შეძენის მოდელით. მათთვის ფასეულობა იქნება სერვისები „აქვე და ახლავე" – ქირავნობა, ქარშერინგი, ტაქსი. ზეტებს არ აინტერესებთ პოლიტიკური სიახლეები, ისინი არ ენდობიან ოფიციალურ ახალ ამბებს, თუმცა თვალყურს ადევნებენ აღნიშნულს სოციალური ქსელებით. ზეტ თაობის წარმომადგენელი უფრო მეტად დაინტერესებულია, შექმნას საკუთარი უნიკალური კონტენტი და იმუშავებს საკუთარი უნიკალური სტარტაპების შესაქმნელად, რაც მას ინოვაციების შესაძლებლობას მისცემს მაშინვე ან რამდენიმე წლის მუშაობის შემდეგ. კორპორატიული კულტურა მნიშვნელოვანია, მაგრამ Z თაობისთვის გამორჩეულობის და თვითმყოფადობის უნარიც ძალიან მნიშვნელოვანია. ეს ჯგუფი შექმნის საკუთარ ბრენდებს და განავითარებს დამსაქმებლის ბრენდებს. არ ღირს ვიფიქროთ, რომ იდეის გამო თაობა Z უფასოდ იმუშავებს (ამ თაობის 63%-ის მუშაობა მოტივირებულია პრემიებით და ბონუსებით) ან არ ესაჭიროება სამედიცინო დაზღვევა. საკმაოდ მალე Z - სულ უფრო მეტ ადგილს დაიკავებენ კომპანიებში და დამსაქმებლები, რომლებიც ამისთვის მზად არ იქნებიან – დაკარგავენ ახალგაზრდა, ნიჭიერ კანდიდატებს.

Z თაობისთვის მნიშვნელოვანია უწყვეტი მოძრაობა და შთაბეჭდილებები. ისინი ადვილად სინჯავენ ყოველივე ახალს და სწრაფად გადაერთვებიან ერთიდან მეორეზე. Z თაობის ადამიანები ცდილობენ დაიჭირონ რაც შეიძლება მეტი მრავალგანხრიანი ინფორმაცია და მიიღონ რაც შეიძლება მეტი შთაბეჭდილება. თავისუფლად შეუძლიათ ისწავლონ რამდენიმე ენა, უყვართ მოგზაურობა და სხვადასხვა ჰობის მოსინჯვა. მათ შორის ბევრი შემოქმედებითი ადამიანია[30].

[30]<https://daily.afisha.ru/pokolenie/5472-x-y-z-kak-svyazany-teoriya-pokoleniy-i-istoriya-sovremennoy-kultury/> [23.02.2022]

დამახასიათებელი თავისებურებები

- სრაფვა უწყვეტი განათლებისკენ. მხედველობაშია არა სტანდარტული სასკოლო და საუნივერსიტეტო განათლება, არამედ თვითგანათლება, ყოველივე ახლის შემეცნება. მაგალითად, მათ აინტერესებთ, გაიგონ, როგორ მუშაობს ესა თუ ის გაჯეტი, როგორ გადაიღონ და დაამუშაონ ვიდეო, როგორ გამოიმუშაონ ფული ინტერნეტში. ისინი არ აღიქვამენ დიდი მოცულობის ინფორმაციას – ხანგრძლივ ვიდეოებს, ტექსტებს; მაგრამ არა იმიტომ, რომ ზარმაცები ან სულელები არიან, არამედ იმიტომ, რომ თანამედროვე სამყაროს განვითარების ტემპები და ინფორმაციის ის მოცულობა, რომელსაც ისინი ღებულობენ უბრალოდ საშუალებას არ აძლევთ ერთ რამეზე დიდ ხანს შეჩერდნენ. საჭიროა მოკლე დროში მოასწრონ ინფორმაციის დიდი ნაკადის დამუშავება და იქიდან ყველაზე მნიშვნელოვანის აღება;
- მუშაობას ისე გეგმავენ, რომ დაიცვან სიამოვნების, სიცოცხლით ტკბობის და კარიერული ზრდის ბალანსი. Start up თაობა – დიდ ინტერესს ავლენს მეწარმეობისადმი;
- კომუნიკაციის ოპტიმალურ სახეობებად მიიჩნევენ სოციალურ ქსელებს, ჩატებს, მესენჯერებს – ყოველთვის ქსელში არიან. ინფორმაციას ღებულობენ „ღრუბლის“ ნაკადიდან, ვიდეო–ჩატებიდან, აუდიო–შეტყობინებებიდან, მოკლე ვიდეოებიდან;
- სურთ, იყოს თანასწორობა და დისკრიმინაციის არარსებობა. ისინი ნათლად ხედავენ თავიანთ მომავალს და ისწრაფიან მალე გახდნენ ზრდასრული, რაც მათ ქცევებში ვლინდება. Z თაობის წარმომადგენლები იზიარებენ თანასწორობას და დისკრიმინაციის არარსებობას არა მხოლოდ საზოგადოებაში, არამედ მასმედიაშიც;
- ასევე ეს ადამიანები გლობალურად აზროვნებენ, მათ შორის სულ უფრო მეტია ისეთი, ვისაც სურს სარგებელი მოუტანოს მსოფლიოს და საზოგადოებას და არა მხოლოდ საკუთარი ცხოვრება მოიწყოს;

- ეს თაობა საკმაოდ ოპტიმისტურია და ძალიან აღელვებს საკუთარი ამბიციები[31].

თაობათა დროის საზღვრები „მცოცავია“, სხვადასხვა ქვეყნებისთვის. ისინი გადაადგილებულია ინდუსტრიალიზაციის, ეკონომიკური განვითარების და საზოგადოებრივ–პოლიტიკური ცვლილებების განსხვავებული ტემპების გამო; ასევე ეს განპირობებულია დემოგრაფიული ცვალებადობის სტადიით – შობადობის და სიკვდილიანობის ტემპების ცვლილებით (ერთის და მეორის კლებით), რის შედეგადაც არ არის რაოდენობრივი ზრდა.

კვლევის საფუძველზე[32] შესაძლებელია ითქვას, რომ განათლების სისტემა საქართველოში (განსაკუთრებით კი პანდემიის პერიოდში) საჭიროებს ცვლილებას. რაც შეეხება ზეტ თაობას, შესაძლებელი ხდება შემდეგი დასკვნების გაკეთება:

1. ზეტ თაობა ეს ახალგაზრდა ხალხია, რომლებიც ორი ათასწლეულის მიჯნაზე დაიბადნენ, გლობალური ცვლილებების დროს, როდესაც თანამედროვე ტექნოლოგიები საკმაოდ ახალია, თუმცა სწრაფად ვითარდება. ეს თაობა ან ამ ტექნოლოგიების დანერგვამდე იბადება, ან მათი განვითარების პარალელურად იზრდება. როდესაც ზეტ თაობა სრულწლოვანებამდე აღწევს, ჩნდება ალფა თაობა, ციფრული ტექნოლოგიების თაობა. ამ ფონზე ზეტ თაობის ახალგაზრდებს უვითარდებათ დაუცველობის კომპლექსი, ეშინიათ, რომ ალფა თაობა მათ დაჩრდილავს და მათ ადგილს დაიკავებს. ჩვენი აზრით, ამ შიშს შეუძლია ზეტ თაობაში აღძრას თვითგანვითარების კონკურენტული პროცესი და ალფა თაობად გარდაქმნას. საინტერესოა აღინიშნოს, რომ Z თაობას (ასაკის მიხედვით) აქვს Y, Z და Alpha თაობებისთვის დამახასიათებელი თვისებები;
2. ზეტ თაობას აქვს სურვილი, უნარი და შესაძლებლობა, გააანალიზოს წინა თაობების მიერ დაშვებული შეცდომები, ასევე გამოიტანოს დასკვნები და ისწავლოს ამ შეცდომებზე;

[31] <https://ria.ru/20200107/1562255259.html> [13/02/2022].

[32] Педагогический Институт Цхум Абхазской Академии Наук, 2014 год; 12лет работы сотрудников Комитета Тренеров Педагогов с 2005 года с учащимися беженцами.

3. Z თაობა სერიოზულ ყურადღებას აქცევს ფსიქიკურ და მენტალურ ჯანმრთელობას. ბავშვობაში მათ განიცადეს სტრესი, რაც თან ახლავს საზოგადოებაში გლობალური ცვლილებების პერიოდს, ომებს და ა.შ. ამ ახალგაზრდებს ესმით, თუ როგორი შედეგი შეიძლება ჰქონდეს ამ ყველაფერს მათთვის, სწორედ ამიტომ ისინი ზრუნავენ საკუთარ ჯანმრთელობასა და ფსიქიკაზე, ამისათვის დადიან ფსიქოლოგებთან, ეძებენ მსგავსი პრობლემების მქონე მეგობრებს სოციალურ ქსელებში, ცდილობენ გაუგონ და დაეხმარონ ერთმანეთს. შესაძლოა, ამიტომაც ხდება ახალგაზრდების ტელეფონი ესკეპიზმის საშუალება (რეალობისგან თავის დაღწევის სურვილი). მინდა გავამახვილო ყურადღება იმაზე, რომ მშობლები, უმეტესწილად, ისევ ძველებურად ზრდიან თავიანთ შვილებს, თუმცა არ აქცევენ ყურადღებას იმას, რომ ამით საბოლოო ჯამში ბავშვებს შესაძლოა კომპლექსები ჩამოუყალიბდეთ.

„თაობა ალფა“ „A” (2010–2025) (ავსტრალიელი მეცნიერის მარკ მაკ კრინდლის ტიპოლოგია)

თაობა ალფას ტიპიური წარმომადგენელი – ეს არის ბავშვი, რომელმაც იცის, როგორ გამოიყენოს Youtube მანამ, სანამ წერა–კითხვას ისწავლიდეს. დაახლოებით 2 წლის ასაკში პატარების 80% უკვე აქტიურად თამაშობს თამაშებს სმარტფონებში და პლანშეტებში. მათთვის დროის გატარების ყველაზე სასურველი სახეობა არის ინტერნეტში ყოფნა. ბავშვებისთვის, რომლებიც ციფრულ ეპოქაში დაიბადნენ, ვირტუალური და რეალური სამყარო თითქმის ერთი და იგივეა.

თაობა ალფას წარმომადგენელთა შესახებ სრული სურათის შექმნაზე საუბარი ჯერ ნაადრევია, თუმცა ძირითადი ტენდენციებისა და წინა თაობებისაგან განსხვავების შემჩნევა ახლაც შესაძლებელია.

ალფა ძირეულად განსხვავდება თავისი წინამორბედებისგან ბევრი პუნქტით. ისინი ადრეული ასაკიდანვე უფრო გაწონასწორებულები, პოზიტიურები, ნაკლებად აგრესიულები არიან, ვიდრე წინა თაობის წარმომადგენლები და უფროსებთან ერთ დონეზე ურთიერთობენ, ისინი უკეთ ეწყობიან მშობლებს. ალფა თაობის ბავშვები მიდრეკილი არიან თვითდისციპლინისკენ და ნაკლებად ექვემდებარებიან კონტროლს გარედან. არ შეიძლება, მათ რამე აიძულო. იძულება,

როგორც სწავლების მეთოდი, მათზე არ მოქმედებს. ისინი ინტერესით მიიღებენ ცოდნას, ოღონდ იმ შემთხვევაში, თუ ესმით, რატომ სჭირდებათ ეს. ისინი ეცდებიან შეუერთდნენ არა სტრუქტურებს ან ორგანიზაციებს, არამედ ცხოვრების და აზროვნების წესს. ისინი არიან მულტიტასკინგის და მობილურობის ადეპტები, დამოკიდებულნი ტექნოლოგიებზე[33].

ამ თაობის წარმომადგენლები პრაქტიკულები არიან თითქმის ყველაფერში, არ ერიდებათ კიდევ ერთხელ იკითხონ „რატომ?“. მათ განსაკუთრებით აღელვებთ კითხვა, როგორ გამოიყენონ შეძენილი ცოდნა ყოველდღიურ ცხოვრებაში. თუ პასუხი არ მოეწონებათ, ამა თუ იმ მოქმედების მნიშვნელობის ახსნა უკიდურესად პრობლემატური იქნება. ისინი სწრაფად კარგავენ ინტერესს რაიმეს მიმართ, ძნელია მათი გაოცება ან გაბედნიერება.[34]

ალფამ იცის მთელი რიგი ფსიქოლოგიური ილეთი, რაც მშობლებზე მოქმედებს. ადვილად შეუძლიათ ანალიზი გაუკეთონ თავიანთ შინაგან მდგომარეობას და ჩასწვდნენ დეპრესიის წარმოშობის, ან პირიქით, განწყობის ამაღლების, მიზეზებს. ისინი მზად იქნებიან აიტანონ ნებისმიერი სასჯელი, მაგრამ, რაც არ უნდა დაუჯდეთ, თავის აზრზე დარჩებიან. ალფა ინფორმირებული და კომპეტენტურია მრავალ საკითხში, რაც მიუწვდომელი იყო ბავშვის აღქმისთვის ჯერ კიდევ 10 წლის წინ, როგორიცაა მშობლების ურთიერთობები, ოჯახის ფინანსური პრობლემების მიზეზები და, პრინციპში, რისთვის არის საჭირო ფული. მათი აზროვნება კარდინალურად განსხვავდება ყველა წინამორბედისგან. მათთვის მნიშვნელოვანია არა მისამართების, თარიღების ან სახელების დამახსოვრება, არამედ იმის ცოდნა, რომელი წყაროდან ჯობია საჭირო ინფორმაციის მოპოვება, როგორი კლასიფიკაცია გაუკეთოს მას და როგორ გამოიყენოს მომავალში. მათ შეუძლიათ აღიქვან დიდი მოცულობის ინფორმაცია, არიან მგრძნობიარე, სათუთი და ვერ იტანენ ძალადობას, არც ფიზიკურს, არც მორალურს[35].

[33]<https://creativity.ua/marketing-and-advertising/pokolenie-alfa-kto-oni-i-v-chjom-ih-osobennosti/> [13.02.2022].

[34]<https://creativity.ua/marketing-and-advertising/pokolenie-alfa-kto-oni-i-v-chjom-ih-osobennosti/>[13.02.2022].

[35] <https://www.vedomosti.ru/society/articles/2020/10/12/843012-zagadochnaya-tochka> [13.02.2022].

განათლების სისტემა, ზოგი ექსპერტის აზრით, ონლაინ რეჟიმში გადავა. ამ ბავშვებს წინამორბედებზე უკეთ ეცოდინება, რა სურთ ისწავლონ. შესაძლოა, თავად განათლებულობის ცნებაც შეიცვალოს. ალფა თაობის სწავლება სხვა სცენარით წავა. ის პერსონიფიცირებული იქნება, ბავშვებს მეტი არჩევანი ექნებათ. ალფა ადამიანებს მოუწევთ ინტუიციით მიხვდნენ, რა უნარ-ჩვევებს უნდა დაეუფლონ, რომ მომავალში წარმატებული იყონ. ასეთი მუდმივი ცვლილებების გარემოში 4–7 წლის დახარჯვა ფუნდამენტალური უმაღლესი განათლების მისაღებად უცნაურად ჩანს. ასე რომ უმაღლესი განათლების დიპლომი დაკარგავს ადრინდელ ფასეულობას. ახალ თაობას მოუწევს გამუდმებით შეიძინოს ახალი უნარ-ჩვევები ან სულაც შეიცვალოს საქმიანობა, რადგან მათი შემოსავალი დამოკიდებული იქნება პროცესში ოპერატიულ ჩართვაზე. გარდა ამისა, ალფა ადამიანები ძალიან ერუდირებულები იქნებიან, რადგან მათი განათლება დაიწყება ჩვილობიდანვე და გაგრძელდება მთელი ცხოვრების მანძილზე. ალფა არა მარტო შექმნიან ახალ პროფესიებს, ისინი ერთდროულად რამდენიმე პროფესიას აითვისებენ. ალფა თაობისთვის, ინტერნეტის საყოველთაო გავრცელების გამო, საზღვრები წაიშლება: კულტურული, პოლიტიკური და ა.შ. ამიტომ ალფა თაობისთვის მნიშვნელოვანი იქნება გლობალური მსოფლიოს მოწყობა, რომელიც იქნება უფრო მოქნილი და სოციალური პასუხისმგებლობის მქონე, სადაც დიდი ყურდღება მიექცევა ისეთ მნიშვნელოვან პრობლემებს, როგორიცაა ტერორიზმი, ეკოლოგია, რესურსების კლება[36].

გარდა ამისა, დღეს სულ უფრო მეტი სწავლული საუბრობს ხელოვნურ ინტელექტზე, რომელიც ისე ინტენსიურად ვითარდება, რომ შესაძლოა, მალე ადამიანებს მათთან კონკურენცია მოუწიოთ. ხოლო რობოტებთან კონკურენციის ერთადერთი საშუალება ემოციური ინტელექტის განვითარებაა, რომელიც მანქანებისთვის მიუწვდომელია, და ესეც იქნება ალფას ამოცანა.

ალფა თაობის ძლიერი მხარეები: ერუდირებულობა, ტექნოლოგიურობა, პორსონალიზირება, გულწრფელობა.

[36]<https://www.adme.ru/svoboda-kultura/na-smenu-pokoleniyu-z-idet-novoe-alfa-pochemu-k-nemu-stoit-prismotretsya-pryamo-sejchas-225> [13.02.2022]

თაობა ალფას სუსტი მხარეები: ტექნოლოგიებზე დამოკიდებულება, კოორდინაციის და ყურადღების დარღვევა, ემოციის ამოცნობის გაძნელება.

ჩვენ ვთვლით, რომ შესაძლო მიზეზი, რის გამოც ალფა თაობა არ შორდება ტელეფონს, შეიძლება იყოს სტრესის მაღალი დონე და მასთან გამკლავების შეუძლებლობა, გაზრდილი და შეუსაბამოდ მაღალი მოთხოვნები მათ მიმართ და, განსაკუთრებით პატარა ქალაქებში, გართობის ნაკლებობა, რაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია პანდემიის დროს.

ჩვენი აზრით, ალფა თაობა საკუთარ თავს დროის მეპატრონედ თვლის, ზეტ თაობასაც კი ისინი უყურებენ, როგორც წარსულის თაობას. ეს უკანასკნელი განსაკუთრებით ვლინდება საერთო ჰობის განხილვისას. ასევე გვინდა ხაზგასმით აღვნიშნოთ, რომ ალფა თაობას ახასიათებს ემოციების გამოხატვის საკმაოდ დაბალი უნარი და თანაგრძნობის დაბალი დონე, თუმცა მათ ახასიათებთ პატიოსნება.

ექსპერტები ვარაუდობენ, რომ ალფა თაობის წარმომადგენლები დღეგრძელი იქნებიან. მათ მოემსახურება განვითარებული მედიცინა. ასეთი ადამიანების სიცოცხლის ხანგრძლივობამ შესაძლოა 100 წელს მიაღწიოს.

დემოგრაფები თვლიან, რომ სწორედ ალფა თაობის ბავშვები გახდებიან პროგრესის მამოძრავებელი ძალა ჩვენს ასწლეულში. ისინი არიან უფრო გაწონასწორებულები, პოზიტიურები, ნაკლებად აგრესიულები და შეეცდებიან შეუერთდნენ უკვე არა სტრუქტურებს, კონფესიებს და ორგანიზაციებს, არამედ ცხოვრებისა და აზროვნების წესს.

მიიჩნევა, რომ ალფებისთვის მნიშვნელოვანი იქნება საინტერესო სამუშაო, ამასთანავე მხოლოდ 40% მიიღებს უმაღლეს განათლებას. ისინი დამოკიდებული არიან ტექნოლოგიებზე, დაკავებული არიან რამდენიმე საქმით, ძალიან მობილურები არიან[37].

[37]<https://osvitanova.com.ua/posts/1807-osobennosty-pokolenyia-alfa-sovremennye-dety-novoi-formatsy> [13.02.2022]

ლიტერატურა:

1. ალფა თაობა - ბავშვები დაბადებული2001წლის მერე/Поколение Альфа – дети, появившиеся на свет после 2010 года.
2. Alsop, Ron (2008-10-21). «The Trophy Kids Go to Work». The Wall Street Journal. Retrieved 2008-10-24.
3. Brittani Lusk — DAILY HERALD (2007-12-05). «Lusk, Brittani. „Study Finds Kids Take Longer to Reach Adulthood.“ Provo Daily Herald 5 December 2007».
4. Francesc Pedró. The New Millenium Learners: Challenging our Views on ICT and Learning. OECD-CERI May 2006.
5. Generations X, Y, Z and the Others (англ.). W. J. Schroer. Дата обращения: 2 апреля 2018.
6. Hoover, Eric (11 October 2009). «The Millennial Muddle: How stereotyping students became a thriving industry and a bundle of contradictions». The Chronicle of Higher Education (The Chronicle of Higher Education, Inc.) Retrieved 11 January 2011.
7. Listen to the Natives // Marc Prensky Архивировано 31 января 2010 года.
8. Shaputis Kathleen. The Crowded Nest Syndrome: Surviving the Return of Adult Children. Clutter Fairy Publishing, 2004. Print ISBN 978-0-9726727-0-2.
9. Strauss & Howe 1997, pp. 14-15,101,102,58,62,101,102, 254—260.
10. «The Trophy Kids Go to Work».(The Wall Street Journal. Retrieved 2008-10.
11. Travis, Alan (2009-08-12). «Youth unemployment figures raise spectre of Thatcher’s Britain». The Guardian (London). Retrieved 2010-05-03 .
12. Анипкин М. "Поколение лишних людей": антропологический портрет последнего советского поколения. (рус.) // Неприкосновенный запас : научный журнал. — 2018. — № 117. — С. 290—308. — ISSN1815-7912.
13. Архивная копия от 17 августа 2010 на Wayback Machine Heraldextra.com. Retrieved 2010-08- Brittani Lusk — DAILY HERALD (2007-12-05).
14. «Дети поколения альфа как новый вызов классической педагогике» Журнал: Вопросы устойчивого развития общества. №6. 2021год.
15. История будущего Америки. 1584–2069 (1991) и Millennials Rising: The Next Great Generation (2000).
16. Карина Салтыкова https://tass.ru/obschestvo/11492951.
17. Молодежь новой России: образ жизни и ценностные приоритеты // Москва-2007. Институт социологии РАН.
18. https://osvitanova.com.ua/posts/1807-osobennosty-pokolenyia-alfa-sovremennye-dety-novoi-formatsy
19. http://spsu.ru/news/4525-teoriya-pokolenij-x-y-z-i-a-al-fa-kto-est-kto

20. https://greatuse.ru/pokoleniya-xyz./
21. https://trends.rbc.ru/trends/futurology/5dfcabbf9a7947a532b7f9a5
22. https://hurma.work/ru/blog/teoriya-pokolenij-ot-x-do-z-chto-nuzhno-znat-chtoby-rabotat-vmeste/;
23. https://www.adme.ru/svoboda-psihologiya/chto-takoe-teoriya-pokolenij-i-k-kakomu-iz-pokolenij-otnosites-vy-1694865/
24. https://womo.ua/generations-x-y-z/:
25. https://daily.afisha.ru/pokolenie/5472-x-y-z-kak-svyazany-teoriya-pokoleniy-i-istoriya-sovremennoy-kultury/
26. https://externat.foxford.ru/polezno-znat/osnovy-teorii-pokolenij-xyz
27. http://www.oecd.org/dataoecd/1/1/38358359.pdf
28. https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5_Y
29. https://prostudio.ru/journal/generation-x-y-z/)
30. https://www.e-xecutive.ru/wiki/index.php/%D0%9F%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5_Y
31. https://www.e-xecutive.ru/wiki/index.php/%D0%9F%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5_Y
32. https://www.affde.com/ru/common-characteristics-of-generation-y-professionals.html
33. https://daily.afisha.ru/pokolenie/5472-x-y-z-kak-svyazany-teoriya-pokoleniy-i-istoriya-sovremennoy-kultury/ (
34. https://postium.ru/pokoleniya-x-y-z-kto-eto/
35. https://ria.ru/20200107/1562255259.html
36. https://creativity.ua/marketing-and-advertising/pokolenie-alfa-kto-oni-i-v-chjom-ih-osobennosti/
37. https://creativity.ua/marketing-and-advertising/pokolenie-alfa-kto-oni-i-v-chjom-ih-osobennosti/
38. https://www.vedomosti.ru/society/articles/2020/10/12/843012-zagadochnaya-tochka
39. https://www.adme.ru/svoboda-kultura/na-smenu-pokoleniyu-z-idet-novoe-alfa-pochemu-k-nemu-stoit-prismotretsya-pryamo-sejchas-225

Gradation of Generations

Mediko Antia Doctor of Technics, Academician of the Tskhum-Abkhazian Academy of Sciences
E-mail: medeaantia1@gmail.com

Presented by the Institute of Pedagogy and Methodology of the Tskhum-Abkhazian Academy of Sciences

Abstract. Basic articles and characteristics of X, Y, Z and alpha generations are included in the article.

The generation is determined by the coexistence of people, born in the course of approximately 20 years, during which its representatives stand with different key historical events and social events. e. they perpetuate another kind of "transgression", they separate common beliefs and models of behavior (archetypes) and they express a sense of belonging to a given generation.

Keywords*: Generations, generation X, generation Y, generation Z, generation Alpha.*